

Overgang fra barnehage til skole

Tolga kommune

«Hva vi ønsker å se, er barnet på jakt etter kunnskap, og ikke kunnskapen på jakt etter barnet» (Johann Heinrich Pestalozzi)

August 2022

Grunnlag for planen

I opplæringsloven § 13-5 og i barnehagelovens § 2a ble det i juni 2018 vedtatt at barnehage- og skoleeiere har en gjensidig plikt til å samarbeide for å skape kontinuitet for barna i overgangen fra barnehage til skole. Lovendringene innebærer også at skolefritidsordningen (SFO) i større grad skal involveres i arbeidet med å skape en best mulig overgang.

«Å styrke sammenhengen mellom barnehage og skole er å legge til rette for et helhetlig opplæringsløp som ivaretar enkeltbarnets behov. Det handler både om at et barns læringspotensial ivaretas, støttes og utvikles på et tidlig tidspunkt, og at barnet får mulighet til å bygge videre på kunnskaper og erfaringer fra barnehagen i et videre skoleløp. God sammenheng skal ivareta barnets behov for trygghet i overgangsprosessen og bidra til at opplæringen tilpasses enkeltbarnet allerede fra første skoledag.» (Veileder Fra eldst til yngst, Kunnskapsdepartementet, 2008)

Hensikten med denne planen er at barnehagen, skolen og SFO oppretter et forpliktende samarbeid som sikrer progresjon og sammenheng i barns faglige og sosiale utvikling det siste året i barnehagen og det første året på skole og SFO. Det er barna selv som skal oppleve at det er sammenheng mellom barnehage, skole og SFO.

Lov om barnehager med forskrifter.

Rammeplan for barnehagen.

Forskrift om rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver (2017) punkt 6.1: Overganger.

“Barnehagen skal i samarbeid med foreldre og skolen legge til rette for at barnet kan få en trygg og god overgang fra barnehage til skole og eventuelt skolefritidsordning. Barnehagen og skolen bør utveksle kunnskap og informasjon som utgangspunkt for samarbeid om tilbudet til de eldste barna i barnehagen, deres overgang til og oppstart i skolen. Barnehagen må ha samtykke fra foreldrene for å dele opplysninger om enkeltbarnet med skolen.

De eldste barna skal få mulighet til å glede seg til å begynne på skolen og oppleve at det er en sammenheng mellom barnehagen og skolen. Barnehagen skal legge til rette for at de eldste barna har med seg erfaringer, kunnskaper og ferdigheter som kan gi dem et godt grunnlag og motivasjon for å begynne på skolen. Barnehagen skal bidra til at barna kan avslutte barnehagetiden på en god måte og møte skolen med nysgjerrighet og tro på egne evner. Barna skal få bli kjent med hva som skjer i skolen og skolefritidsordningen.” (Rammeplan for barnehagen, 2017).

Grunnskoleloven.

Læreplanverket for Kunnskapsløftet.

«Godt og systematisk samarbeid mellom barnehage og barnetrinn, barnetrinn og ungdomstrinn, ungdomstrinnet og videregående opplæring skal bidra til å lette overgangen mellom de ulike trinnene i opplæringsløpet»

Rammeplan for SFO.

SFO skal bidra til å skape en god og trygg overgang fra barnehage til skole og SFO sammen med skolen og barnehagen, jf. opplæringsloven § 13-5 og barnehageloven § 2a. Det er skoleeier som har hovedansvaret for samarbeidet.

Det er en fordel om barna får mulighet til å bli kjent med det fysiske miljøet og personalet i SFO før skolestart. Særlig for barn på 1. trinn som starter i SFO før sin første skoledag, spiller SFO en viktig rolle i oppstartsfasen. SFO skal støtte barna den første tiden for å bidra til at barna opplever trygghet og tilhørighet (Rammeplan for SFO, 2021).

MÅL:

- Sikre en meningsfull sammenheng i opplæringsløpet det siste året i barnehage og det første året på skolen og SFO.
- Alle barn i Tolga kommune skal få en trygg og god skolestart, der barna skal oppleve kontinuitet og progresjon.
- Sikre at nødvendig informasjon blir overbrakt fra barnehagen og over til skolen og SFO.

Å bygge bro mellom barnehage, skole og SFO – med leken som forbindelseslinje

Leken skal ha en sentral plass i barnehagen, og lekens egenverdi skal anerkjennes. Barnehagen skal gi gode vilkår for lek, vennskap og barnas egen kultur. Leken skal være en arena for barnas utvikling og læring, og for sosial og språklig samhandling (Rammeplan for barnehagen, 2017).

For de yngste barna i skolen er lek nødvendig for trivsel og utvikling, men også i opplæringen som helhet gir lek mulighet til kreativ og meningsfylt læring. Lek kan fremme læring, men barns lek har også verdi i seg selv. Leken er barns egen måte å uttrykke seg på, og derfor verdifull både for barnet selv, men også for læreren som observerer barna. I leken kan barna bearbeide og utforske læringen videre. Å gi barna erfaringer med emner på flere og varierte måter bidrar til at de kan videreutvikle leken og seg selv (De yngste barna i skolen, Utdanningsdirektoratet, 2020).

Leken skal ha stor plass i SFO, og barna skal ha tid og rom til lek hver dag. Alle barn skal få mulighet til aktiv deltakelse i leken og å oppleve mestring. SFO skal tilrettelegge for og støtte opp om, at leken kan stimulere til vennskap, relasjonsbygging, språkutvikling, undring og kreativitet (Rammeplan for SFO, 2021).

Lek er en verdifull og viktig komponent av barns hverdag. Barna har behov for tilrettelegging, nøye oppfølging og anerkjennelse av de erfaringer og interesser de har med seg til skolen. Lek kan brukes som en inngangsport til læringen ved å etablere trygghet og forutsigbarhet for elevene. Ved å gi rom for lek vil man gi barn mulighet til å skape gode relasjoner både seg imellom og til læreren, i trygge og naturlige rammer, gi grunnlag for identitetsutvikling og utvikling av sosial kompetanse. Lek oppleves dermed å være en tidlig innsats til hvordan man kan tilpasse opplæringen slik at alle elevene føler mestring og får best mulig grunnlag for en livslang læringsprosess (Teig og Skogstad, 2020).

Når vi snakker om lek, har vi ulike typer lek som vi finner både i barnehagen og på skolen.

- Konstruksjonslek - også kalt byggelek.
- Rollelek - her tar barnet på seg en rolle i leken, f.eks. lærer eller mamma.
- Symbollek - her får gjenstander en annen betydning enn i virkeligheten, f.eks. en stol som blir til en bil i leken.
- Regellek - leker som sisten og gjemsel.
- Sanglek – som f.eks. Bro, bro brille.
- Rammelek – en litt mer voksenstyrt lek, der barna leker innen en ramme, f.eks. butikk eller sykehus. Denne typen lek legger til rette for lesing, skriving og regning.

Hvilke ferdigheter bør barna ha med seg fra barnehage og hjem når de begynner på skolen:

Sosiale ferdigheter

- Vente på tur.
- Dele med andre.
- Ta nødvendig hensyn.
- Hensiktsmessig stemmebruk.
- Kunne få og beholde en venn.
- Være stille og lytte mens andre snakker.
- Lære å følge regler i spill og lek.
- Vise vanlig høflighet.
- Se seg selv i ei gruppe og kunne justere seg etter andre.
- Kunne besøke ulike barn.

Praktiske ferdigheter som gjør hverdagen lettere for barna på skolen og SFO

- Kle på seg.
- Ta vare på bøker og utstyr.
- Ordne seg på do.
- Vite hva som er sitt.
- Sjølstendighet og trening i å holde orden på egne saker.

Grenseobjekter

Grenseobjekter befinner seg i og på tvers av settinger, de er gjenkjennelige for barn på tvers av settingene og er fleksible i tolkninger og bruk (Akkerman & Bakker, 2011; Star & Griesemer, 1989). Grenseobjekter er noe mer enn de fysiske objektene. De inkluderer dialog og felles aktivitet (Star & Griesemer, 1989).

Grenseobjekter kan gi barn mulighet for aktiv deltagelse i konstruksjonen av sammenhenger. Det kan være gjenstander, spill eller leker som barna vil finne både i barnehagen og skolen.

I Tolga kommune skal barnehagene la barna bli kjent med en felles bok, et spill, en lek og en sang, som skolene skal fortsette å bruke når barna starter på skolen. Kulturskolen har opplegg som går på tvers av barnehage- skole med kjent innhold. Målet med dette er å sikre at barna kommer til noe gjenkjennelig på skolen. Det vil skape mestring, trygghet, deltagelse og inkludering. Bruk av felles grenseobjekter vil øke sannsynligheten for at barna opplever helhet og sammenheng mellom barnehage og skole.

Barnehagene gir skolene beskjed om hvilke grenseobjekter som er aktuelle hvert år.

Skolene i Tolga skal vektlegge dette ved oppstart 1.trinn:

- Oppfølging og anerkjennelse av de erfaringer og interesser barna har med seg fra hjem og barnehage.
- Etablere trygghet og forutsigbarhet for barna.
- Bruke lek i hverdagen, både inne og ute.
- Skape gode relasjoner til barna.
- Bruk av grenseobjekter som er avtalt med barnehagene.

Vedlegg til planen:

Førskoleopplegg Vingelen barnehage

Førskoleopplegg Tolga barnehage

Plan overgang fra barnehage til skole

Tid		Ansvarlig
September	Felles Overføring av informasjon rundt barn med særskilte behov i neste års 1.trinn.	Enhetsleder/styrer barnehage Enhetsleder/rector skole
	Felles møte mellom barnehage, skole og SFO hvor gjensidige forventninger uttales og avklares.	Enhetsleder/styrer barnehage Ped.leder barnehage Teamleder småtrinn/Rektor Leder SFO
	Foreldremøte barnehagen – informasjon om hvilke planer vi har angående overgang barnehage-skole	Styrer/ped.leder barnehage
	Aktivitet Vingelen Fellesleker for førskolebarna, 1. og 2. trinn (evt. med matlaging) i basisløype på Morabben. Ansvar: Ped.leder barnehage	Aktivitet Tolga Felles tur med fadderklassa Ansvar: Ped.leder barnehage
Oktober	Felles 1.trinn besøker barnehagen	Kontaktlærer 1.trinn
	Erfaringsmøte – hvordan har det gått i høst for de nye skoleelevene.	Kontaktlærer 1.trinn
November	Aktivitet Vingelen 3.-4. trinn besøker barnehagen; lesing, lek, spill. Ansvar: Kontaktlærer	Aktivitet Tolga Skolen inviterer neste års skolestartere til samlingsstund med 1.trinn Ansvar: Kontaktlærer 1.trinn
Desember	Aktivitet Vingelen Bake lussekatter og gå i Lucia-tog, med 7. trinn. Ansvar: Ped.leder barnehage Kontaktlærer 7. trinn	
	Synge på kafé på Bunåva, sammen med 1.-4. trinn. Ansvar: Ped.leder barnehage Kontaktlærer 1. trinn	
Januar	Felles Sende oversikt over hvilke barn som skal begynne på skolen	Helsepsykepleier

Januar- mars	Søknad om skoleskyss Samarbeidsmøte/overføringsmøte barnehage/skole/PPT for drøfting av spesialpedagogiske tiltak til barn som skal begynne i 1.trinn	Enhetsleder/ Rektor skole Ressursteam skole Styrer/ped.leder barnehage PPT Helsesykepleier
	Utforming av sakkyndig vurdering	PPT
	Aktivitet Vingelen Klasseromsbesøk hos 1. trinn «Bli-kjent-leker» Sang/musikk Rim og rytme Ansvar: Kontaktlærer 1. trinn	Aktivitet Tolga Barnehagen besøker SFO når det ikke er andre barn der. Ansvar: Leder SFO Ped.leder barnehage
		Fadderklassa besøker barnehagen – lesestund og lunsj sammen. Ansvar: Ped.leder barnehage Kontaktlærer 3.trinn
Februar	Aktivitet Vingelen Gymtime med 1.-2. trinn: stafetter/sangleker. Ansvar: Kontaktlærer 1. trinn	Aktivitet Tolga Barnehagen besøker skolen for å bli kjent med utemiljøet Ansvar: Ped.leder barnehage
	5.-7. trinn besøker barnehagen; lesing, lek. Ansvar: Kontaktlærer 7. trinn Ped.leder barnehage	Fadderklassa besøker barnehagen – lesestund og lunsj sammen. Ansvar: Ped.leder barnehage Kontaktlærer 3.trinn
Mars	Felles Avklare hvem som skal være kontaktlærer for 1.trinn Innskriving skolen. Informasjon deles ut.	Enhetsleder/ rektor skole
	Påmelding SFO	Leder SFO
	Foreldresamtaler i barnehagen. Drøfting om hvilken informasjon skolen bør få om det enkelte barn. Ved overføring av «Alle med» og «TRAS» - skjema skal det foreligge skriftlig samtykke.	Ped.leder barnehage
	Aktivitet Vingelen Skitur med 1.-4. trinn. Ski- og akedag i Hamran. Stasjonsarbeid med 1. trinn.	Aktivitet Tolga

	Ansvar: Kontaktlærer 1. trinn	
April	Felles Førskoledager – etter påske	Kontaktlærer 1.trinn
	Utarbeidelse av individuell opplæringsplan (IOP)	Skole Barnehage PPT
	Aktivitet Vingelen Språkleker med 1.-2. trinn: Lek med telling, tall og bokstaver. Ansvar: Kontaktlærer 1. trinn	Aktivitet Tolga Barnehagen besøker SFO når det er andre barn der. Ansvar: Leder SFO Ped.leder barnehage
Mai	Felles Overføring av informasjon fra barnehage til skole for alle barn som skal begynne på skolen.	Kontaktlærer 1.trinn Teamleder småtrinn Ped.leder barnehage
	Foreldremøte på skolen. Generell informasjon om skolestart, samarbeid hjem-skole, SFO	Rektor
	Aktivitet Vingelen Lek/aktiviteter med 3.-4. trinn. Ansvar: Ped.leder barnehage	Aktivitet Tolga Førskoledager Ansvar: Kontaktlærer 1.trinn Ped.leder barnehage
Juni	Felles Invitere foreldre og barn til SFO for å bli litt kjent	Leder SFO
	Aktivitet Vingelen Uteskole med 1.-2. trinn Ansvar: Kontaktlærer 1. trinn	
	Førskoledag med 1. trinn Ansvar: Kontaktlærer 1. trinn	
	Lek og aktiviteter med SFO Ansvar: Styrer/leder SFO	
August	Felles Velkomstbrev til de nye 1.trinns elevene	Rektor/ Kontaktlærer 1.trinn
	Foreldre følger barna inn på SFO første dag	Leder SFO
September	Felles	

	Foreldreskole – 1.trinns-foreldre	Rektor
--	-----------------------------------	--------

Skjema ved overgang barnehage – skole

NAVN:

FØDSELSDATO:

SKOLEÅR:

Barnets sterke sider:

Hva kan barnet trenge ekstra oppfølging på:

Foresattes ønsker og behov knyttet til overgangen mellom barnehage og skole:

Andre dokumenter som overføres fra barnehage til skole.

Vedlegg 1:

Vedlegg 2:

Vedlegg 3:

Jeg godkjenner informasjonen fra barnehage til skole og har hatt muligheter for aktiv medvirkning.

_____ barnehage

(dato)

Pedagogisk leder

Foresatte